

Abstract. The ecological and socio-political challenges of the present state that the traditional models of economic growth and methods of valuation, which are based primarily on financial profitability, are not always optimal, while the concept of inclusive growth is gaining popularity thanks to the 48th World Economic Forum in Davos. The article formulates the concept of inclusion, features of the concept of inclusive growth for Ukraine and the preconditions for its emergence; the position has been formed regarding the expediency of using this indicator in international statistics.

Key words: inclusive growth, international comparisons, sustainable development, social and economic inclusion.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Антикризова стратегія розвитку України: соціально-економічні, фінансові та глобальні виклики: монографія / Під заг. ред. А. В. Сидорової. Вінниця: ДонНУ, 2016. URL: <http://jmonographs.donnu.edu.ua/article/view/3846/3879>
2. Економічна і соціальна рада ООН. URL: <http://www.un.org>
3. Єщенко П. С. Економічне зростання без розвитку: причини і шляхи інноваційного перетворення економіки. *Економіка України*. 2013. №10 (623). С. 4–19.
4. Жилєнкова М. М. Система показників оцінки соціально-економічного розвитку України. *Статистика України*. 2005. № 4. С. 51–53.
5. Матросова Л. М., Пруднікова Л. О. Аналіз методик оцінки соціально-економічного розвитку регіонів. *Економічний вісник Донбасу*. 2008. № 3. С. 69–72.
6. Мироненко Є. В. Трансформаційні перетворення господарської системи в контексті глобалізаційних змін. Центр навчальної літератури. 2017.
7. Найдюк А. С. Міжнародний поділ праці в системі ефективної зайнятості населення України. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2013. № 4. Т. 2
8. Сидорова А. В., Кіосак Я. В. Міжнародна статистика: підручник. Донецьк: Каштан, 2013. 384 с.
9. Elena Ianchovichina and Susanna Lundstrom, "What is Inclusive Growth?", The World Bank, February 10, 2009.
10. Ranieri, Rafael; Ramos, Raquel Almeida (March 2013). "Inclusive Growth: Building up a Concept" (PDF). Working Paper. **104**. Brazil: International Policy Centre for Inclusive Growth. ISSN 1812-108X. Retrieved 13 January 2015.
11. Стратегія розвитку Європи до 2020 року. URL: http://aei.pitt.edu/42633/1/com2010_2020en01_straetry.pdf

УДК 657

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ У НІМЕЧЧИНІ ТА УКРАЇНІ

Я. С. Серженік, Л. Л. Гевлич

Анотація. На сучасному етапі розвитку вітчизняної економіки нематеріальні активи вже є не унікальними обліковими об'єктами, але й не досить звичними для багатьох підприємств. З урахуванням цього та з точки зору євроінтеграційних процесів України порівняльний аналіз практики обліку в Україні та розвинених країнах світу є цікавим з точки зору удосконалення національної облікової практики. Метою роботи є дослідження особливостей обліку нематеріальних активів у Німеччині та Україні з точки зору удосконалення вітчизняної облікової системи. У роботі проведено дослідження обліку нематеріальних активів у Німеччині та Україні за основними позиціями, зроблені висновки, намічені напрями подальших досліджень.

Ключові слова: нематеріальні активи, Німеччина, Україна, облікова практика.

Вступ. На сучасному етапі розвитку вітчизняної економіки нематеріальні активи вже є не унікальними обліковими об'єктами, але й не досить звичними для багатьох підприємств. З урахуванням цього та з точки зору євроінтеграційних процесів України порівняльний аналіз практики обліку в Україні та розвинених країнах світу є цікавим з точки зору удосконалення національної облікової практики.

Дослідженнями питань визнання, оцінки, обліку нематеріальних активів займалися у своїх роботах такі вчені, як Н. М. Проскуріна, В. В. Сьомченко, О. М. Бондаренко, О. С. Бондаренко, М. С. Гончаренко, А. О. Касич, І. Г. Химич [1–3], але динаміка економічних процесів вимагає осучаснення їх досліджень. З іншого боку порівняльна

характеристика вітчизняного та закордонного обліку нематеріальних активів, відсутня в їхніх роботах, є цікавою, такою, що має практичну значущість.

Метою роботи є дослідження особливостей обліку нематеріальних активів у Німеччині та Україні з точки зору удосконалення вітчизняної облікової системи.

Основний розділ. При організації обліку нематеріальних активів виникають проблеми, пов'язані з тим, що основною їх характеристикою є відсутність матеріального втілення та високий ступінь невизначеності щодо майбутніх вигод, які повинні бути отримані від їх використання.

Методологічні засади формування інформації про нематеріальні активи і незавершені капітальні інвестиції в них у бухгалтерському обліку та її розкриття у фінансовій звітності містяться у П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», норми якого застосовуються всіма юридичними особами незалежно від форм власності (за винятком бюджетних установ) [4].

Відповідно до п. 4 П(С)БО 8 нематеріальні активи – це немонетарні активи, що не мають матеріальної форми та можуть бути ідентифіковані. До основних категорій нематеріальних активів відносять:

– права користування природними ресурсами (надрами, іншими ресурсами природного середовища, геологічною та іншою інформацією про природне середовище тощо);

– права користування майном (земельною ділянкою відповідно до земельного законодавства, будівлею, на оренду приміщень тощо);

– права на комерційні позначення (на торговельні марки - знаки для товарів і послуг, комерційні фірмові найменування тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті;

– права на об'єкти промислової власності (на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорти рослин, породи тварин, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, комерційні таємниці, у тому числі ноу-хау, захист від недобросовісної конкуренції тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті;

– авторське право та суміжні з ним права (на літературні, художні, музичні твори, комп'ютерні програми, програми для ЕОМ, копії даних (бази даних), виконання, фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті;

– інші нематеріальні активи (право на провадження діяльності, використання економічних та інших привілеїв тощо).

В Німеччині Торговельний (Комерційний) кодекс є нормативним актом, що містить інформацію про облік нематеріальних активів, натомість закон про бухгалтерський облік відсутній, що дає можливість вибору найдоцільніших умов обліку нематеріальних активів, індивідуального підходу з урахуванням особливостей компанії, напряму діяльності тощо. В Україні ж нормативна база обліку нематеріальних активів складається з багатьох документів, обов'язкових до використання, що іноді протирічать один одному.

Згідно з німецькими законами (Комерційний Кодекс) необоротні нематеріальні активи, що не придбані ззовні, капіталізувати не дозволяється, а їх вартість слід списати на витрати періоду. Це положення базується на тому факті, що загалом нематеріальні активи не піддаються кількісному вимірюванню грошовими одиницями з достатньою надійністю, тому підтвердження вартості нематеріального активу, придбаного на ринку, необхідне для виконання умов капіталізації.

Порівняльний аналіз німецького та вітчизняного обліку нематеріальних активів представлений у табл. 1 (складено авторами на основі [4, 5]).

Таблиця 1 – Порівняльний аналіз вітчизняної та німецької практики обліку нематеріальних активів

№ з/п	Категорія	Німецький облік	Український облік
1	2	3	4
1	Нормативне регулювання	1. Торговельний кодекс Німеччини. 2. Нормативні документи Німецького комітету зі стандартів фінансової звітності. 3. МСФЗ	1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». 2. МСФЗ 38 або П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» (для підприємств, які мають застосовувати МСФЗ згідно із законодавством або обрали їх самостійно) 3. П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» 4. Податковий кодекс України.
		У Німеччині, як і в Україні, непублічні компанії ведуть облік, як правило, за національними стандартами	
2	Критерії визнання в обліку	Визнається, якщо є імовірність отримання економічних вигід його використання та вартість можна достовірно оцінити.	Визнання невідокремлених від компанії активів не допускається
		Ідентифікація допускається, якщо активи не є відокремленими від компанії, але виникають з договірних та інших юридичних прав	
3	Відображення пов'язаних витрат	Витрати, понесені у зв'язку з намірами володіти таким активом, визнаються у поточних витратах у періоді їх виникнення	
4	Первісна оцінка	Первісною вартістю є справедлива вартість на дату отримання з урахуванням понесених витрат	
5	Оцінка після первісного визнання	За собівартістю за вирахуванням накопиченої амортизації і накопичених збитків від знецінення або за переоціненою (справедливою) вартістю на дату переоцінки за вирахуванням накопиченої амортизації і накопичених збитків від знецінення	
6	Переоцінка	Після первісного визнання нематеріальний актив слід відображати за його собівартістю або за переоціненою (справедливою) вартістю	Переоцінка може проводитись за справедливою вартістю на дату балансу. У разі переоцінки окремого об'єкта нематеріального активу слід переоцінювати всі інші активи групи.
7	Нарахування амортизації	Амортизації підлягають лише нематеріальні активи з визначеним терміном служби. Активи, термін служби яких не обмежений, регулярно тестуються на знецінення. Нарахування амортизації припиняється на найбільш ранню дату з наступних: дата, коли актив включається до disposalgroup або дата остаточного припинення визнання	Нарахування амортизації здійснюється протягом строку корисного використання, але не більше 20 років, припиняється лише при вибутті активу.
8	Методи амортизації	Законодавчо не передбачені. На практиці найчастіше застосовують прямолінійний метод і метод зменшення залишку.	Підприємство самостійно обирає метод нарахування амортизації нематеріального активу. На практиці можна використовувати всі методи, крім методу зменшення залишкової вартості.
9	Визнання і подальша оцінка гудвілу	Гудвіл визнається за фактичною вартістю і надалі обліковується за фактичною вартістю за мінусом накопичених збитків від знецінення	Гудвіл визнається за фактичною вартістю як результат операції купівлі-продажу підприємства або його значної частки, яка є одним із видів об'єднання підприємств.

1	2	3	4
10	Розкриття інформації у звітності	У фінансових звітах розкривається інформація про: 1) балансову вартість переоцінених нематеріальних активів; 2) дату чинності переоцінки; 3) балансову вартість, яка була б включена у фінансові звіти, якби переоцінені нематеріальні активи відображалися згідно з базовим підходом	У примітках до фінансової звітності за групами нематеріальних активів з виділенням інформації щодо створених підприємством наводиться така інформація: 1) вартість (первісна або переоцінена), за якою нематеріальні активи відображені в балансі; 2) методи амортизації та діапазон строків корисного використання нематеріальних активів; 3) наявність та рух у звітному році: первісна (переоцінена) вартість та сума накопиченої амортизації на початок звітного року; первісна вартість нематеріальних активів, які визнані активом, з виділенням вартості активів, отриманих у результаті об'єднання підприємств; сума зміни первісної (переоціненої) вартості та накопиченої амортизації нематеріальних активів у результаті переоцінки; первісна (переоцінена) вартість та сума накопиченої амортизації активів, які вибули; сума нарахованої амортизації; сума втрат від зменшення корисності і сума вигід від відновлення корисності, відображені в звіті про фінансові результати в звітному періоді; інші зміни первісної (переоціненої) вартості та сума накопиченої амортизації нематеріальних активів; первісна (переоцінена) вартість та сума накопиченої амортизації на кінець звітного року.

Висновки. Отже за результатами порівняльного аналізу можна констатувати співпадіння обліку нематеріальних активів в Україні за основними аспектами з практикою розвинених країн світу. Разом з тим констатована більша деталізація вимог при представленні інформації у фінансовій звітності вітчизняного підприємства.

Пошук шляхів вдосконалення обліку в Україні на основі закордонного досвіду буде напрямом подальших досліджень.

Анотація. На современном этапе развития отечественной экономики нематериальные активы являются уже не уникальными учетными объектами, но и недостаточно привычными для многих предприятий. С учетом этого и с точки зрения евроинтеграционных процессов Украины сравнительный анализ практики учета в Украине и развитых странах мира является интересным с точки зрения совершенствования национальной учетной практики. Целью работы является исследование особенностей учета нематериальных активов в Германии и Украине с точки зрения совершенствования отечественной учетной системы. В работе проведено исследование учета нематериальных активов в Германии и Украине по основным позициям, сделаны выводы, намечены направления дальнейших исследований.

Ключевые слова: нематериальные активы, Германия, Украина, учетная практика.

Abstract. At the current stage of development of the domestic economy, intangible assets are not already unique accounting objects, but also not enough for many enterprises. Taking into account this and in terms of Ukraine's European integration processes, comparative analysis of accounting practices in Ukraine and developed countries of the world is interesting in terms of improving the national accounting practice. The aim of the work is to study the features of accounting for intangible assets in Germany and Ukraine in terms of improving the domestic accounting system. In this paper, the study of accounting for intangible assets in Germany and Ukraine on the main positions, conclusions, directions of further research are outlined.

Key words: intangible assets, Germany, Ukraine, accounting practice.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Проскуріна Н. М., Сьомченко В. В., Бондаренко О. М. Проблеми та шляхи удосконалення обліку нематеріальних активів. *Вісник Запорізького національного університету*. 2008. № 1. С. 115–119.
2. Бондаренко О. С., Гончаренко М. С. Визнання нематеріальних активів у вітчизняній і зарубіжній практиці господарювання. *Ефективна економіка*. 2010. № 7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2010_7_10.
3. Касич А. О., Химич І. Г. Теоретичні основи оцінки та обліку нематеріальних. *Вісник НТУ «ХПИ»*.

Серія: «Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства». Харків: НТУ «ХПІ». 2013. № 49 (1022). С. 61–67.

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: наказ Міністерства фінансів України від 18.10.1999 р. станом на 01.04.2018 р. № 242. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>.

5. Шрайбер С. Бухгалтерський облік важливих нематеріальних активів у різних галузях економіки: порівняння Комерційного кодексу Німеччини та загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку США. URL: <file:///C:/Documents%20and%20Settings/1/Мои%20документы/23-45-1-SM.PDF>.

УДК 336.43

СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

А. С. Шатківська, Д. В. Біленко

Анотація. Статтю присвячено аналізу та дослідженню рівня інвестиційної діяльності в Україні. Дається характеристика головних ознак інвестицій країни. Виявлені основні джерела впливу на економіку інвестицій. Розкриваються важливі проблеми, що істотно зупиняють розвиток інвестиційної діяльності України.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, економічний процес, прямі іноземні інвестиції.

Вступ. У сучасних умовах інвестиції виступають найважливішим засобом забезпечення умов виходу з економічної кризи, структурних зрушень у народному господарстві, зростання технічного прогресу, підвищення якісних показників господарської діяльності як на мікро-, та і на макрорівнях. Активізація інвестиційного процесу є одним із надійніших механізмів соціально-економічних перетворень.

Крім того інвестиції дають змогу впроваджувати науково-технічні досягнення у виробництво і на цій основі забезпечувати зростання ВВП, продуктивності праці, реальних доходів на душу населення, а також вирішувати багато соціальних проблем.

Питанню інвестиційної діяльності в Україні присвятили свою увагу такі вчені як І. С. Івахненко, Л. В. Лешанич, І. В. Ангелко, Н. О. Коваль, Є. Ю. Мордань, та ін.

Метою дослідження даної роботи є аналіз сучасного стану інвестиційної діяльності в Україні, а також висвітлення основних проблем та необхідності активізації інвестицій на основі вивчення теоретичних та практичних аспектів.

Основний розділ. Розвиток суб'єктів господарювання та економіки країни загалом неможливий без реалізації інвестиційних проектів. Саме інвестиційна діяльність виступає головним чинником зростання економіки, даючи змогу акумулювати тимчасово вільні фінансові ресурси та спрямувати їх на реалізацію різноманітних проектів з метою отримання майбутньої економічної вигоди [1].

В центрі розвитку економічних процесів та економіки завжди знаходилися інвестиції та інвестиційна діяльність. Це пояснюється тим, що інвестиції є джерелом розвитку країни, а інвестиційна діяльність впливає на ефективність функціонування господарської діяльності, на економічні і соціальні перетворення [2].

В економічній теорії поняття «інвестиції» застосовується досить часто. З точки зору фінансової науки, інвестиції – це всі види активів, що вкладаються в господарську діяльність з метою отримання прибутку. У макроекономіці під інвестиціями розуміється частка ВВП, яка не споживається в поточному періоді й забезпечує приріст капіталу в економіці. В мікроекономіці, інвестиції – це процес створення нового капіталу, тобто засобів виробництва [3].

Загалом, можна сказати, що інвестиції – це те, що «відкладають» на завтрашній день, для того щоб мати можливість більше споживати в майбутньому. Одна частина інвестицій – це споживчі блага, які не застосовуються в поточному періоді, а відкладаються в запас (інвестиції на збільшення запасів). Інша частина – це ресурси, які направляються на розширення виробництва (вклади в споруди, машини та будівлі) [4].

Інвестиції відіграють важливу роль в умовах структурної перебудови економіки країни. За активної інвестиційної діяльності має місце економічне піднесення. Розміри і